

תלמוד בבלי מסכת מגילה פרק ב - הקורא למפרע [דף יז עמוד א]

משנה/ הקורא את המגילה למפרע - לא יצא. קראה על פה, קראה תרגום בכל לשון - לא יצא. אבל קורין אותה ללועזות בלעז, והלועז ששמע אשורית יצא. קראה סירוגין, ומתנמנם - יצא. היה כותבה, דורשה, ומגיהה, אם כוון לבו - יצא, ואם לאו - לא יצא. היתה כתובה בסם ובסיקרא ובקומוס ובקנקנתום, על הנייר ועל הדפתרא - לא יצא, עד שתהא כתובה אשורית, על הספר, ובדיו.

גמרא. מנא הני מילי? אמר רבא: דאמר קרא ככתבם וכזמנם מה זמנם למפרע לא - אף כתבם למפרע לא. - מידי קריאה כתיבה הכא? עשייה כתיבה, דכתיב להיות עשים את שני הימים! אלא מהכא: דכתיב והימים האלה נזכרים ונעשים - איתקש זכירה לעשייה, מה עשייה למפרע לא - אף זכירה למפרע לא.

תנא: וכן בהלל, וכן בקריאת שמע, ובתפלה. הלל מנלן? - רבה אמר: דכתיב ממזרח שמש עד מבואו. רב יוסף אמר: זה היום עשה ה', רב אויא אמר: יהי שם ה' מברך, ורב נחמן בר יצחק, ואיתימא רב אחא בר יעקב, אמר מהכא: מעתה ועד עולם. קריאת שמע - דתניא: קריאת שמע ככתבה דברי רבי, וחכמים אומרים: בכל לשון. מאי טעמא דרבי? אמר קרא: [דף יז עמוד ב] והיו - בהויתן יהו. ורבנן מאי טעמייהו? אמר קרא שמע - בכל לשון שאתה שומע. - ורבי נמי, הא כתיב שמע! - ההוא מיבעי ליה: השמע לאזניך מה שאתה מוציא מפיך. ורבנן סברי כמאן דאמר: הקורא את שמע ולא השמיע לאזנו - יצא. - ורבנן נמי, הכתיב והיו! - ההוא מיבעי ליה שלא יקרא למפרע. - ורבי, שלא יקרא למפרע מנא ליה? - מדברים הדברים. - ורבנן - דברים הדברים לא משמע להו. לימא קסבר רבי כל התורה כולה בכל לשון נאמרה, דאי סלקא דעתך בלשון הקודש נאמרה - למה לי למכתב והיו? - אצטריך, סלקא דעתך שמע כרבנן - כתב רחמנא והיו. לימא קסברי רבנן כל התורה בלשון הקודש נאמרה, דאי סלקא דעתך בכל לשון נאמרה - למה לי למכתב שמע? - איצטריך, סלקא דעתך אמינא והיו כרבי - כתב רחמנא שמע.

תפלה מנא לן? דתניא: שמעון הפקולי הסדיר שמונה עשרה ברכות לפני רבן גמליאל על הסדר ביבנה. אמר רבי יוחנן, ואמרי לה במתניתא תנא: מאה ועשרים זקנים ובהם כמה נביאים תיקנו שמונה עשרה ברכות על הסדר. תנו רבנן: מנין שאומרים אבות - שנאמר הבו לה' בני אלים, ומנין שאומרים גבורות - שנאמר הבו לה' כבוד ועז, ומנין שאומרים קדושות - שנאמר הבו לה' כבוד שמו השתחוו לה' בהדרת קדש. ומה ראו לומר בינה אחר קדושה - שנאמר והקדישו את קדוש יעקב ואת אלהי ישראל יעריצו, וסמך ליה וידעו תעי רוח בינה. ומה ראו לומר תשובה אחר בינה - דכתיב ולבבו יבין ושב ורפא לו. אי הכי לימא רפואה בתרה דתשובה! - לא סלקא דעתך, דכתיב וישב אל ה' וירחמהו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח. ומאי חזית דסמכת אהא, סמוך אהא! - כתב קרא אחרינא: הסלח לכל עונכי הרפא לכל תחלואיכי הגואל משחת חייכי. למימרא דגאולה ורפואה בתר סליחה היא? והכתיב ושב ורפא לו! - ההוא - לאו רפואה דתחלואים היא, אלא רפואה דסליחה היא. ומה ראו לומר גאולה בשביעית? - אמר רבא: מתוך שעתידין ליגאל בשביעית, לפיכך קבעוה בשביעית. והאמר מר: בששית - קולות, בשביעית - מלחמות, במוצאי שביעית בן דוד בא. - מלחמה נמי אתחלתא דגאולה היא. ומה ראו לומר רפואה בשמינית? אמר רבי אחא: מתוך שנתנה מילה בשמינית, שצריכה רפואה, לפיכך קבעוה בשמינית. ומה ראו לומר ברכת השנים בתשיעית - אמר רבי אלכסנדר: כנגד מפיקעי שערים, דכתיב: שבר זרוע רשע, ודוד כי

אמרה - בתשיעית אמרה. ומה ראו לומר קיבוץ גלויות לאחר ברכת השנים - דכתיב ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא. וכיון שנתקבצו גלויות - נעשה דין ברשעים, שנאמר: ואשיבה ידי עליך ואצרף כבר סיגך, וכתוב ואשיבה שפטיך כבראשנה. וכיון שנעשה דין מן הרשעים - כלו המינים, וכולל זדים עמהם, שנאמר: ושבר פשעים וחטאים יחדו... (יכלו). וכיון שכלו המינים - מתרוממת קרן צדיקים, דכתיב וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות צדיק, וכולל גירי הצדק עם הצדיקים, שנאמר מפני שיבה תקום והדרת פני זקן, וסמך ליה וכי יגור אתכם גר. והיכן מתרוממת קרנם - בירושלים, שנאמר שאלו שלום ירושלים ישליו אהביך. וכיון שנבנית ירושלים - בא דוד, שנאמר: **דף יח עמוד א** אחר ישבו בני ישראל ובקשו את ה' אלהיהם ואת דוד מלכם. וכיון שבא דוד - באתה תפלה, שנאמר והביאותים אל הר קדשי ושמתים בבית תפלת. וכיון שבאת תפלה - באת עבודה שנאמר עולתיהם וזבחיהם לרצון על מזבחי. וכיון שבאת עבודה - באתה תודה, שנאמר זבח תודה יכבדני. ומה ראו לומר ברכת כהנים אחר הודאה - דכתיב וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד מעשת החטאת והעלה והשלמים. - אימא קודם עבודה! - לא סלקא דעתך, דכתיב וירד מעשת החטאת וגו'. מי כתיב לעשות מעשת כתיב. - ולימרה אחר העבודה! - לא סלקא דעתך, דכתיב זבח תודה. - מאי חזית דסמכת אהאי, סמוך אהאי! - מסתברא, עבודה והודאה חדא מילתא היא. ומה ראו לומר שים שלום אחר ברכת כהנים - דכתיב ושמנו את שמי על בני ישראל ואני אברכם. ברכה דהקדוש ברוך הוא - שלום, שנאמר ה' יברך את עמו בשלום. וכי מאחר דמאה ועשרים זקנים, ומהם כמה נביאים, תקנו תפלה על הסדר, שמעון הפקולי מאי הסדיר? - שכחום וחזר וסדרום. מכאן ואילך אסור לספר בשבחו של הקדוש ברוך הוא, דאמר רבי אלעזר: מאי דכתיב מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו, למי נאה למלל גבורות ה' - למי שיכול להשמיע כל תהלתו. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: המספר בשבחו של הקדוש ברוך הוא יותר מדאי - נעקר מן העולם, שנאמר: היספר לו כי אדבר אם אמר איש כי יבלע. דרש רבי יהודה איש כפר גבוריא, ואמרי לה איש כפר גבור חיל: מאי דכתיב לך דמיה תהלה - סמא דכולה משתוקא. כי אתא רב דימי אמר: אמרי במערבא: מלה - בסלע, משתוקא - בתרין.

קראה על פה לא יצא וכו'. מנלן? - אמר רבא: אתיא זכירה זכירה, כתיב הכא והימים האלה נזכרים, וכתוב התם כתב זאת זכרון בספר, מה להלן בספר - אף כאן בספר. וממאי דהאי זכירה קריאה היא? דלמא עיון בעלמא! - לא סלקא דעתך, (דכתיב) +מסורת הש"ס: [דתניא+] זכור, יכול בלב? כשהוא אומר לא תשכח - הרי שכחת הלב אמור, הא מה אני מקיים זכור - בפה.

קראה תרגום לא יצא וכו'. היכי דמי? אילימא דכתיבה מקרא וקרי לה תרגום - היינו על פה! - לא צריכא, דכתיבה תרגום וקרי לה תרגום. אבל קורין אותה ללועזות בלעז וכו'. והא אמרת קראה בכל לשון לא יצא! - רב ושמואל דאמרי תרוייהו: בלעז יווני. היכי דמי? אילימא דכתיבה אשורית וקרי לה יוונית - היינו על פה! - אמר רבי אחא אמר רבי אלעזר: שכתובה בלעז יוונית. ואמר רבי אחא אמר רבי אלעזר: מנין שקראו הקדוש ברוך הוא ליעקב אל? - שנאמר ויקרא לו אל אלהי ישראל. דאי סלקא דעתך למזבח קרא ליה יעקב אל - ויקרא לו יעקב מיבעי ליה, אלא ויקרא לו ליעקב אל, ומי קראו אל - אלהי ישראל. מיתבי: קראה גיפטיית, עברית, עילמית, מדית, יוונית - לא יצא. - הא לא דמיא אלא להא: גיפטיית לגיפטיים. עברית לעברים, עילמית לעילמים, יוונית ליוונים - יצא. - אי הכי, רב ושמואל אמאי מוקמי לה למתניתין בלעז יוונית? לוקמה בכל לעז! [אלא מתניתין כברייתא], וכי איתמר דרב ושמואל - בעלמא איתמר. רב ושמואל דאמרי תרוייהו: לעז יווני לכל כשר. - והא קתני יוונית ליוונים - אין, לכולי עלמא - לא! - אינהו דאמור כרבן שמעון בן גמליאל -

דתנן, רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף ספרים לא התירו שיכתבו אלא יונית. - ולימרו הלכה כרבן שמעון בן גמליאל! - אי אמרי הלכה כרבן שמעון בן גמליאל הוה אמינא: הני מילי - שאר ספרים, אבל מגילה דכתיב בה ככתבם אימא לא - קמשמע לן.

והלועז ששמע אשורית יצא וכו', - והא לא ידע מאי קאמרי? - מידי דהוה אנשים ועמי הארץ. - מתקיף לה רבינא: אטו אנן האחשתרנים בני הרמכים, מי ידעינן? אלא מצות קריאה ופרסומי ניסא - הכא נמי מצות קריאה ופרסומי ניסא.

קראה סירוגין יצא וכו'. לא הוה ידעי רבנן מאי סירוגין, שמעוה לאמתא דבי רבי דקאמרה להו לרבנן דהוי עיילי פסקי פסקי לבי רבי: עד מתי אתם נכנסין סירוגין סירוגין! לא הוה ידעי רבנן מאי חלוגלוגות, שמעוה לאמתא דבי רבי דאמרה ליה להווא גברא דהוה קא מבדר פרפחיני, עד מתי אתה מפזר חלוגלוגך. לא הוה ידעי רבנן מאי סלסלה ותרוממך. שמעוה לאמתא דבי רבי דהוות אמרה להווא גברא דהוה מהפך במזייה, אמרה ליה: עד מתי אתה מסלסל בשערך. לא הוה ידעי רבנן מאי השלך על ה' יהבך. אמר רבה בר בר חנה: זימנא חדא הוה אזילנא בהדי ההוא טייעא, וקא דרינא טונא, ואמר לי: שקול יהביך ושדי אגמלאי. לא הוה ידעי רבנן מאי וטאטאתיה במטאטא השמד, שמעוה לאמתא דבי רבי דהוות אמרה לחברתה: שקולי טאטיתא וטאטי ביתא. תנו רבנן: קראה סירוגין - יצא, **[דף יח עמוד ב]** סירוסין - לא יצא. רבי מונא אומר משום רבי יהודה: אף בסירוגין, אם שהה כדי לגמור את כולה - חוזר לראש. אמר רב יוסף: הלכה כרבי מונא שאמר משום רבי יהודה. אמר ליה אביי לרב יוסף: כדי לגמור את כולה, מהיכא דקאי לסיפא, או דלמא מרישא לסיפא? - אמר ליה: מרישא לסיפא, דאם כן נתת דבריך לשיעורין. אמר רבי אבא אמר רבי ירמיה בר אבא אמר רב: הלכה כרבי מונא, ושמואל אמר: אין הלכה כרבי מונא. בסורא מתנו הכי. בפומבדיתא מתנו הכי: אמר רב כהנא אמר רב: הלכה כרבי מונא, ושמואל אמר: אין הלכה כרבי מונא. רב ביבי מתני איפכא, רב אמר: אין הלכה כרבי מונא, ושמואל אמר: הלכה כרבי מונא. אמר רב יוסף: נקוט דרב ביבי בידך, דשמואל הוא דחייש ליחידאה. דתנן: שומרת יבם שקידש אחיו את אחותה, משום רבי יהודה בן בתירה אמרו: אומרים לו המתן עד שיעשה אחיך הגדול מעשה. אמר שמואל: הלכה כרבי יהודה בן בתירה.

תנו רבנן: השמיט בה סופר אותיות או פסוקין, וקראן הקורא כמתורגמן המתרגם - יצא. מיתבי: היו בה אותיות מטושטשות או מקורעות, אם רשומן ניכר - כשרה, ואם לאו - פסולה! - לא קשיא; הא בכולה, הא - במקצתה. תנו רבנן: השמיט בה הקורא פסוק אחד לא יאמר אקרא את כולה ואחר כך אקרא אותו פסוק, אלא קורא מאותו פסוק ואילך. נכנס לבית הכנסת ומצא צבור שקראו חציה, לא יאמר אקרא חציה עם הצבור, ואחר כך אקרא חציה - אלא קורא אותה מתחילתה ועד סופה.

מתנמנם יצא וכו'. היכי דמי מתנמנם? אמר רב אשי: נים ולא נים, תיר ולא תיר, דקרו ליה ועני. ולא ידע לאהדורי סברא, וכי מדכרו ליה - מידכר.

היה כותבה, דורשה, ומגיהה, אם כוון לבו יצא וכו'. היכי דמי? אי דקא מסדר פסוקא פסוקא וכתב לה - כי כוון לבו מאי הוי? על פה הוא! אלא דכתב פסוקא פסוקא וקרי ליה. ומי יצא? והאמר רבי חלבו אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: הלכה כדברי האומר כולה. ואפילו למאן דאמר מאיש יהודי צריכה שתהא כתובה כולה! - אלא, דמנחה מגילה קמיה וקרי לה מינה פסוקא פסוקא, וכתב לה. לימא מסייע ליה לרבה בר בר חנה, דאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: אסור לכתוב אות אחת שלא מן הכתב. - דלמא דאתרמי ליה אתרמויי. גופא, אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: אסור לכתוב אות אחת שלא מן הכתב. מיתבי, אמר רבי

שמעון בן אלעזר: מעשה ברבי מאיר שהלך לעבר שנה בעסיא, ולא היה שם מגילה, וכתבה מלבו וקראה. אמר רבי אבהו: שאני רבי מאיר דמקיים ביה ועפעפיך יישרו נגדך. אמר ליה רמי בר חמא לרבי ירמיה מדפתי: מאי ועפעפיך יישרו נגדך? אמר לו: אלו דברי תורה, דכתיב בהו התעיף עיניך בו ואיננו, ואפילו הכי - מיושרין הן אצל רבי מאיר. רב חסדא אשכחיה לרב חננאל דהוה כתב ספרים שלא מן הכתב, אמר ליה: ראויה כל התורה כולה ליכתב על פיך, אלא כך אמרו חכמים: אסור לכתוב אות אחת שלא מן הכתב. מדקאמר כל התורה כולה ראויה שתיכתב על פיך - מכלל דמיושרין הן אצלו, והא רבי מאיר כתב! שעת הדחק שאני. אביי שרא לדבי בר חבו למיכתב תפלין ומזוזות שלא מן הכתב, כמאן - כי האי תנא. דתניא, רבי ירמיה אומר משום רבינו: תפלין ומזוזות נכתבות שלא מן הכתב, ואין צריכות שרטוט. והלכתא: תפלין - אין צריכין שרטוט, מזוזות - צריכין שרטוט. אידי ואידי נכתבות שלא מן הכתב. מאי טעמא - מיגרס גריסין.

היתה כתובה בסם כו'. - סם - סמא, סקרא - אמר רבה בר בר חנה: סקרתא שמה. קומוס - קומא. [דף יט עמוד א] קנקנתום - חרתא דאושכפי, דיפתרא - דמליח וקמיח ולא עפיץ, נייר - מחקא.

עד שתהא כתובה אשורית. דכתיב ככתבם וכזמנם. על הספר ובדיו וכו'. מנלן? - אתיא כתיבה כתיבה, כתיב הכא ותכתב אסתר המלכה, וכתיב התם ויאמר להם ברוך מפיו יקרא אלי את כל הדברים האלה ואני כתב על הספר בדיו.

משנה. בן עיר שהלך לכרך ובן כרך שהלך לעיר, אם עתיד לחזור למקומו - קורא כמקומו, ואם לאו - קורא עמהן. ומהיכן קורא אדם את המגילה ויוצא בה ידי חובתו? רבי מאיר אומר: כולה, רבי יהודה אומר: מאיש יהודי. רבי יוסי אומר: מאחר הדברים האלה.

גמרא. אמר רבא: לא שנו אלא שעתיד לחזור בלילי ארבעה עשר, אבל אין עתיד לחזור בלילי ארבעה עשר - קורא עמהן. אמר רבא: מנא אמינא לה - דכתיב על כן היהודים הפרזים הישבים בערי הפרזות, מכדי כתיב היהודים הפרזים, למה לי למיכתב הישבים בערי הפרזות? הא קמשמע לן: דפרוז בן יומו נקרא פרוז. אשכחן פרוז, מוקף מנא לן? - סברא הוא, מדפרוז בן יומו קרוי פרוז - מוקף בן יומו קרוי מוקף. ואמר רבא: בן כפר שהלך לעיר - בין כך ובין כך קורא עמהן. מאי טעמא? האי כבני העיר בעי למקרי, ורבנן הוא דאקילו על הכפרים כדי שיספקו מים ומזון לאחיהם שבכרכין. הני מילי - כי איתיה בדוכתיה, אבל כי איתיה בעיר - כבני עיר בעי למקרי. איתביה אביי: בן כרך שהלך לעיר - בין כך ובין כך קורא כמקומו. בן כרך סלקא דעתך? באם עתיד לחזור תליא מילתא! אלא לאו - בן כפר! - ולאו תרוצי מתרצת? תני: קורא עמהן.

מהיכן קורא אדם את המגילה וכו'. תניא, רבי שמעון בר יוחאי אומר: מבלילה ההוא. אמר רבי יוחנן: וכולן מקרא אחד דרשו: ותכתב אסתר המלכה... ומרדכי היהודי את כל תקף. מאן דאמר כולה - תוקפו של אחשורוש, ומאן דאמר מאיש יהודי - תוקפו של מרדכי, ומאן דאמר מאחר הדברים האלה - תוקפו של המן, ומאן דאמר מבלילה ההוא - תוקפו של נס. רב הונא אמר מהכא: ומה ראו על ככה ומה הגיע אליהם, מאן דאמר כולה - מה ראה אחשורוש שנשתמש בכלים של בית המקדש - על ככה - משום דחשיב שבעים שנין ולא איפרוק. ומה הגיע אליהם - דקטל ושתי, ומאן דאמר מאיש יהודי, מה ראה מרדכי דאיקני בהמן - על ככה - דשוי נפשיה עבודה זרה, ומה הגיע אליהם - דאתרחיש ניסא. ומאן דאמר מאחר הדברים האלה, מה ראה המן שנתקנא בכל היהודים - על ככה משום דמרדכי לא יכרע ולא ישתחוה, ומה הגיע אליהם - ותלו אתו ואת בניו על העץ, ומאן דאמר מבלילה ההוא, מה ראה

אחשוורוש להביא את ספר הזכרונות - על ככה - דזמינתיה אסתר להמן בהדיה, ומה הגיע אליהם - דאתרחיש ניסא. אמר רבי חלבו אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: הלכה כדברי האומר כולה. ואפילו למאן דאמר מאיש יהודי - צריכה שתהא כתובה כולה. ואמר רבי חלבו אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: מגילה נקראת ספר ונקראת אגרת, נקראת ספר - שאם תפרה בחוטי פשתן פסולה, ונקראת אגרת - שאם הטיל בה שלשה חוטי גידין כשרה, אמר רב נחמן: ובלבד שיהו משולשין. אמר רב יהודה אמר שמואל: הקורא במגילה הכתובה בין הכתובים - לא יצא. אמר רבא: לא אמרן אלא דלא מחסרא ומייתרא פורתא, אבל מחסרא ומייתרא פורתא - לית לן בה. לוי בר שמואל הוה קא קרי קמיה דרב יהודה במגילה [דף יט עמוד ב] הכתובה בין הכתובים? אמר ליה: הרי אמרו הקורא במגילה הכתובה בין הכתובים לא יצא. אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: הקורא במגילה הכתובה בין הכתובים - לא יצא. ומחו לה אמוחא: בצבור שנו. ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: שיור התפר - הלכה למשה מסיני. ומחו לה אמוחא: ולא אמרו אלא כדי שלא יקרע. ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: אלמלי נשתייר במערה שעמד בה משה ואליהו כמלא נקב מחט סדקית - לא היו יכולין לעמוד מפני האורה, שנאמר כי לא יראני האדם וחי. ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: מאי דכתיב ועליהם ככל הדברים אשר דבר ה' עמכם בהר - מלמד שהראהו הקדוש ברוך הוא למשה דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים, ומה שהסופרים עתידין לחדש, ומאי ניהו - מקרא מגילה.

משנה. הכל כשרין לקרות את המגילה חוץ מחרש שוטה וקטן, רבי יהודה מכשיר בקטן.

גמרא. מאן תנא חרש דיעבד נמי לא? - אמר רב מתנה: רבי יוסי היא, דתנן: הקורא את שמע ולא השמיע לאזנו - יצא, רבי יוסי אומר: לא יצא. - וממאי דרבי יוסי היא, ודיעבד נמי לא? דלמא רבי יהודה היא, ולכתחלה הוא דלא, הא דיעבד - שפיר דמי! - לא סלקא דעתך, דקתני חרש דומיא דשוטה וקטן, מה שוטה וקטן דיעבד נמי לא, אף חרש - דיעבד נמי לא. - ודלמא הא כדאיתא והא כדאיתא! - מדקתני סיפא: רבי יהודה מכשיר בקטן - מכלל דרישא לאו רבי יהודה היא. - ודלמא כולה רבי יהודה היא? מי דמי? רישא לפסולה וסיפא לכשירה. - ודלמא כולה רבי יהודה היא, ותרי גווני קטן קתני לה, וחסורי מיחסרא והכי קתני: הכל כשרין לקרות את המגילה חוץ מחרש שוטה וקטן, במה דברים אמורים - בקטן שלא הגיע לחינוך, אבל בקטן שהגיע לחינוך - אפילו לכתחלה, שרבי יהודה מכשיר בקטן. - במאי אוקימתא - כרבי יהודה, ודיעבד. אלא הא דתני (רבי) יהודה בריה דרבי שמעון בן פזי: חרש המדבר ואינו שומע - תורם לכתחלה, מני? אי רבי יהודה - דיעבד אין, לכתחלה לא. אי רבי יוסי - דיעבד נמי לא! - ואלא מאי - רבי יהודה ואפילו לכתחלה? אלא הא דתניא: לא יברך אדם ברכת המזון בלבד, ואם בירך - יצא, מני? לא רבי יהודה ולא רבי יוסי. אי רבי יהודה - אפילו לכתחלה, אי רבי יוסי - אפילו דיעבד נמי לא! [דף כ עמוד א] לעולם רבי יהודה, ואפילו לכתחילה, ולא קשיא; הא - דידיה, הא - דרביה. דתניא, רבי יהודה אומר משום רבי אלעזר בן עזריה: הקורא את שמע צריך שישמיע לאזנו, שנאמר: שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד - השמע לאזניך מה שאתה מוציא מפיק. רבי מאיר אומר: אשר אנכי מצוך היום על לבבך - אחר כוונת הלב הן הן הדברים. השתא דאתית להכי, אפילו תימא רבי יהודה כרביה סבירא ליה. והא דתני יהודה בריה דרבי שמעון בן פזי - רבי מאיר היא.

רבי יהודה מכשיר בקטן. דתניא +מסורת הש"ס: [תניא+] אמר רבי יהודה: קטן הייתי וקריתיה למעלה מרבי טרפון וזקנים בלוד. אמרו לו: אין מביאין ראיה מן הקטן. תניא, אמר רבי: קטן הייתי וקריתיה למעלה מרבי יהודה. אמרו לו: אין מביאין ראיה מן המתיר. -

ולימרו ליה: אין מביאין ראייה מן הקטן! - חדא ועוד קאמרו ליה: חדא - דקטן היית, ועוד: אפילו גדול היית - אין מביאין ראייה מן המתיר.

משנה. אין קורין את המגילה, ולא מלין, ולא טובלין, ולא מזין, וכן שומרת יום כנגד יום - לא תטבול עד שתנץ החמה. וכולן שעשו משעלה עמוד השחר - כשר.

גמרא. מנלן? דאמר קרא והימים האלה נזכרים ונעשים, ביום - אין, בלילה - לא. - לימא תיהוי תיובתא דרבי יהושע בן לוי, דאמר רבי יהושע בן לוי: חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום! - כי קתני אדיום. ולא מלין וכו'. דכתיב וביום השמיני ימול. ולא טובלין ולא מזין וכו' - דכתיב והזה הטהר על הטמא [וגו'] ביום השביעי, ואיתקש טבילה להזיה. וכן שומרת יום כנגד יום לא תטבול עד שתנץ החמה וכו'. פשיטא! מאי שנא שומרת יום כנגד יום מכל חייבי טבילות? - איצטריך, סלקא דעתך אמינא תיהוי כראיה ראשונה של זב, וראיה ראשונה של זב איתקש לבעל קרי, דכתיב זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע, מה בעל קרי טובל ביום - האי נמי ליטבול ביומיה. והא ביממא לא מצי טבלה, דכתיב כל ימי זובה כמשכב נדתה יהיה לה - בליליא מיהת ליעביד מקצת שימור, ותטבול. קא משמע לן: כיון דבעיא ספירה - **דף כ עמוד ב** ספירה - ביממא היא.

וכולן שעשו משעלה עמוד השחר כשר. מנהני מילי? אמר רבא: דאמר קרא ויקרא אלהים לאור יום - למאיר ובא קראו יום. - אלא מעתה, ולחשך קרא לילה, [למחשיך ובא קרא לילה]? הא קיימא לן דעד צאת הכוכבים לאו לילה הוא! - אלא אמר רבי זירא, מהכא: ואנחנו עשים במלאכה וחצים מחזיקים ברמחים מעלות השחר עד צאת הכוכבים, ואומר: (והיה) + מסורת הש"ס: [והיו] + לנו הלילה (למשמר) + מסורת הש"ס: [משמר והיום מלאכה], מאי ואומר? - וכי תימא משעלה עמוד השחר לאו יממא, ומכי ערבא שמשא ליליא, ואינהו מקדמי ומחשכי - תא שמע (והיה) + מסורת הש"ס: [והיו] + לנו הלילה משמר והיום מלאכה.

משנה. כל היום כשר לקריאת המגילה ולקריאת ההלל, ולתקיעת שופר, ולנטילת לולב, ולתפלת המוספין, ולמוספין, ולוידוי הפרים, ולוידוי מעשר, ולוידוי יום הכפורים, לסמיכה, לשחיטה, לתנופה, להגשה, לקמיצה, ולהקטרה, למליקה, ולקבלה, ולהזיה, ולהשקיית סוטה, ולעריפת העגלה, ולטהרת המצורע. כל הלילה כשר לקצירת העומר, ולהקטר חלבים ואברים. זה הכלל: דבר שמצותו ביום - כשר כל היום. דבר שמצותו בלילה - כשר כל הלילה.

גמרא. מנלן - דאמר קרא והימים האלה נזכרים ונעשים. לקריאת ההלל - דכתיב ממזרח שמש עד מבוא, (רבי יוסי) + מסורת הש"ס: [רב יוסף] + אומר: זה היום עשה ה', ולנטילת לולב - דכתיב ולקחתם לכם ביום הראשון. ולתקיעת שופר - דכתיב יום תרועה יהיה לכם. ולמוספין - דכתיב דבר יום ביומו. ולתפלת המוספין - כמוספין שויה רבנן, ולוידוי פרים - דיליף כפרה מיום הכפורים, דתניא גבי יום הכפורים: וכפר בעדו ובעד ביתו: בכפרת דברים הכתוב מדבר, וכפרה ביממא הוא, דכתיב ביום הזה יכפר עליכם, ולוידוי מעשר וכו' - דכתיב ואמרת לפני ה' אלהיך בערתי הקדש מן הבית, וסמך ליה היום הזה ה' אלהיך מצוך, לסמיכה ולשחיטה - דכתיב וסמך ושחט, וכתוב בה בשחיטה ביום זבחכם, ולתנופה - דכתיב ביום הניפכם את העמר. ולהגשה - דאיתקש לתנופה, דכתיב ולקח הכהן מיד האשה את מנחת הקנאת והניף... והקריב. ולמליקה ולקמיצה ולהקטרה ולהזיה - דכתיב ביום צותו את בני ישראל, ולהשקיית סוטה - אתיא תורה תורה; כתיב הכא ועשה לה הכהן את כל התורה הזאת, וכתוב התם על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט, **דף כא עמוד א** מה משפט ביום - אף כאן ביום. ולעריפת העגלה, אמרי דבי רבי ינאי: כפרה כתיב בה כקדשים. ולטהרת

מצורע, דכתיב - זאת תהיה תורת המצרע ביום טהרתו. כל הלילה כשר לקצירת העומר וכו', דאמר מר: קצירה וספירה בלילה, והבאה ביום. ולהקטר חלבים ואברים - דכתיב כל הלילה עד הבקר.

זה הכלל: דבר שמצותו ביום כשר כל היום, זה הכלל לאתווי מאי? - לאתווי סידור בזיכין וסלוק בזיכין, וכרבי יוסי. דתניא, רבי יוסי אומר: סילק את הישנה שחרית וסידר את החדשה ערבית - אין בכך כלום. ומה אני מקיים (לפני ה' תמיד) + מסורת הש"ס: [לפני תמיד (שמות כ"ה)]+ - שלא יהא שולחן בלא לחם. דבר שמצותו בלילה כשר כל הלילה, לאתווי מאי? - לאתווי אכילת פסחים, ודלא כרבי אלעזר בן עזריה. דתניא, ואכלו את הבשר בלילה הזה, אמר רבי אלעזר בן עזריה: נאמר כאן בלילה הזה ונאמר להלן ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה מה להלן עד חצות - אף כאן עד חצות. הדרן עלך הקורא למפרע.